

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'צד

ערב שבת קודש

פרשת פינחס

כ"ג בתמוז התשע"ה

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בתמוז ה'תשע"ה - א' במנחם-אב ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בתמוז	הלכות טומאת צרעת פרק ב-ד.	הלי אישות פרק ב.	מל"ת שח. שז.
ש"ק	כ"ד בתמוז	פרק ה-ז.	פרק ג.	מ"ע קיב.
א'	כ"ה בתמוז	פרק ח-י.	פרק ד.	מ"ע קי.
ב'	כ"ו בתמוז	פרק יא-יג.	פרק ה.	מ"ע קיא.
ג'	כ"ז בתמוז	פרק יד-טז.	פרק ו.	מ"ע קב. קג.
ד'	כ"ח בתמוז	הלכות מטמאי משכב ומושב.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צט.
ה'	כ"ט בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע ק.
ו'	א' במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע קו.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחה החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.17	7.49.6	1.21	12.46	9.12	5.50	4.43	4.16	3.08	ו', כ"ג בתמוז
8.17	7.49.3	1.21	12.46	9.12	5.50	4.44	4.17	3.09	ש"ק, כ"ד בתמוז
8.16	7.49.0	1.21	12.46	9.13	5.51	4.44	4.17	3.10	א', כ"ה בתמוז
8.16	7.48.7	1.21	12.46	9.13	5.51	4.45	4.18	3.11	ב', כ"ו בתמוז
8.16	7.48.4	1.22	12.46	9.13	5.52	4.46	4.19	3.12	ג', כ"ז בתמוז
8.15	7.48.1	1.22	12.46	9.14	5.52	4.46	4.20	3.13	ד', כ"ח בתמוז
8.15	7.47.7	1.22	12.47	9.14	5.53	4.47	4.20	3.14	ה', כ"ט בתמוז
8.14	7.47.3	1.22	12.47	9.14	5.54	4.48	4.21	3.15	ו', א' במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "ככמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
פנחס	7:12	8:29	7:27	8:32	7:27	8:33	7:20	7:28	8:30
מטות-מסעי	7:10	8:26	7:25	8:29	7:25	8:30	7:18	7:26	8:27

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף צחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

כשיודעים שזה ניסיון – מתבטלים הקשיים

האם העובדה שגדולי הדור שותקים היא סיבה שלא לעשות דבר? • מסירות נפש אינה לקפוץ מהגג... אלא בדברים של יום יום • מה הסיבה שכל דבר, הן בעניינים הפרטיים והן הציבוריים, מגיע עלידי קשיים, העלמות והסתרים? • כאשר לא יתפעל מהניסיון וימשיך להתרחב – יתנהגו עמו כן גם מלמעלה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לעשות משהו בדבר, עליו לעשות, ומה שגדולים ממנו אינם אומרים מאומה, אולי הסיבה לכך היא כדי שייטול פינחס את הכהונה⁵, היינו, שזהו החלק שלו שהוא צריך לברר, ודווקא עלידי זה יבוא לשלימותו.

כשם שבגשמיות יש לכל אחד את החלק שלו, ואין אדם נוגע בפרנסתו של חברו⁶, כך גם – ובמכלישכן וקל-וחומר – ברוחניות, יש לכל אחד את החלק שלו בתורה [כפי שאומרים "ותן חלקנו בתורתך"⁷, שהכוונה בזה היא לא רק להבנת התורה, אלא גם לחדש בתורה, וכמסופר בגמרא במסכת מנחות⁸ שרבי עקיבא אמר דבר הלכה שאפילו משה רבינו לא ידעה] ובקיום המצוות שהוא צריך לפעול, ואין אחד נוגע בפרנסתו של חברו.

מה שמצינו⁹ ש"זכה נוטל חלקו וחלק חברו", הרי זה בנוגע לגן-עדן ששם הוא שכר המצוות, אבל במצווה עצמה שהיא למעלה משכרה, יש לכל

א. בפרשת¹ השבוע – פרשת פינחס – מסופר שכאשר אירע מעשה זמרי, לא ידעו מה לעשות, אף-על-פי שהיו נוכחים שם משה ואלעזר והזקנים. ואז נענה פינחס, שהיה הצעיר שבחבורה² [ולהעיר מדברי הגמרא³ אודות הסדר שלמד משה תורה עם בני-ישראל, שתחילה למדה עם אהרן, אחר-כך עם אלעזר ואיתמר, אחר כך עם שבועים הזקנים, ואחר כך עם כל בני-ישראל, ונמצא, שפינחס למד עם כל בני-ישראל בשווה] ואמר ש"קנאים פוגעים בו". ואמרו לו: "קריינא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא"⁴ (קורא האיגרת הוא יהיה השליח).

וההוראה מזה:

כשישנם עניינים כאלה שהגדולים שבדור שותקים ואינם אומרים דבר – לא כל פעם מורה הדבר שלא צריכים לעשות מאומה, ויכולים לעשות חשבונות ו"לומדות" על מנת להתחמק מזה. צריכים לידע, שאם מישהו רואה שיכול

(1) מכאן עד סו"ג – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 342 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(2) במדב"ר פ"כ, כה. תנחומא בלק כא.

(3) עירובין נד, ב. הובא בפרש"י עה"ת ס"פ תשא (לד, לב).

(4) סנהדרין פכ, א. הובא בפרש"י עה"ת ס"פ בלק (כה, ז).

(5) במדב"ר פ"כ, כד. הובא בפרש"י שם, ו.

(6) ע"ד אין אדם נוגע במוכן לחבירו – יומא לח, ב.

(7) אבות פ"ה מ"ב.

(8) כט, ב.

(9) חגיגה טו, א.

הכוונה במסירת נפש אינה לעלות על הגג ולקפוץ חס־שלום. מסירת נפש צריכה להיות ללא רעש וללא "טומל", כי "לא ברעש הוי"¹⁴. יש צורך במסירת נפש בכל הפעולות בחיי היום־יום, "אוטם אזנו וגו' ועוצם עיניו"¹⁵. אפילו בתורה צריכה להיות מסירת נפש – שלא לקחת את התורה אל עצמו, אלא לקחת את עצמו אל התורה ("ניט נעמען תורה צו זיך, נאָר נעמען זיך צו דער")

אחד את החלק שלו. ובמילא, יתכן שהסיבה לכך שאף אחד אינו עוסק בדבר זה, היא, מפני שזהו העניין שלו שהוא צריך לפעול אותו.

ב. אודות פינחס איתא¹⁶: פינחס זה אליהו. וקשה על זה: הרי תחילה היה פינחס ואחר כך אליהו, ואם כן צריך לומר אליהו זה פינחס? והתירוץ על

כיוון שהקב"ה הזמין לו עניין שצריך לעשותו במסירת נפש, נותנים לו כוחות על זה, וייתכן שנכנס בו ניצוץ ממישהו שאינו ילוד אשה

תורה"¹⁶. וכאשר רוצים באמת – יפעלו זאת. וכאשר הולכים עם המסירת נפש של פינחס, אזי נעשה גם פינחס זה אליהו, שהוא יבשר את הגאולה¹⁷, והיינו, שכללות העבודה עכשיו היא הכנה למשיח, לעשות את העולם מקדש לו יתברך.

* * *

ד. פרשת השבוע, פרשת פינחס, כוללת גם את פרשת המועדים¹⁸, וממנה נלקחת הקריאה בתורה בכל מועד ומועד ובכל יום־טוב ויום־טוב¹⁹. וגם עניין זה מהוה הוראה – שכאשר בני ישראל רוצים שבמשך השנה יהיו ימים טובים שבהם יקראו בפרשת פינחס, כל עניין ועניין במועדו, הן בנוגע לראש חודש והן בנוגע לימים טובים – צריכים הם לעשות הכנה לדבר בשבוע פשוט, הן בימי החול של השבוע שבהם לומדים

זה, על־פי מה שכתוב בזהר¹¹ שאליהו היה עוד לפני זה, אלא שאז לא היה ילוד אשה (שנולד מאב ואם), אלא מלאך, ולכן אומרים פינחס זה אליהו¹². והעניין בעבודה:

דובר לעיל שתובעים מכל אחד שלא להסתכל על אחרים, ועניין הבא לידו צריך לעשותו. ונשאלת השאלה: מניין לוקחים כוח על זה? – ועל זה אומרים פינחס זה אליהו: כיוון שהקב"ה הזמין לו עניין שצריך לעשותו במסירת נפש, נותנים לו כוחות על זה, ויתכן שנכנס בו ניצוץ ממישהו שאינו ילוד אשה.

ג. ההוראה מזה בדורנו לכל האברכים הצעירים היא, שאין להם לעשות חשבונות, שפלוני יכול לעשות ואלמוני יכול לעשות, אלא כל דבר הבא לידם, צריכים לידע שזהו החלק שלהם, ויש להם כוחות על זה, וצריכים לעשותו במסירת נפש. והפירוש במסירת נפש הוא – כדברי הרב¹³:

14) מלכים א' יט, יא.

15) ישעי' לג, טו. וראה קונטרס העבודה פ"ב.

16) ראה גם תורת מנחם – התועדויות ח"א ס"ע 189. וש"נ.

17) פרש"י בחוקותי כו, מב. וראה גם תיב"ע ויל"ש שבהערה 10.

רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב. ועוד.

18) כת, א ואילך.

19) ראה מגילה ל, סע"ב ואילך.

10) תיב"ע וארא ו, יח. יל"ש ר"פ פינחס. זח"ב קצ, סע"א. רלב"ג מלכים א' יז, א.

11) ח"א מו, ב. עיי"ש בהגהות דרך אמת. ועוד.

12) ראה גם שיחת י"ג תמוז תשי"ב הערה 30 (תורת מנחם – התועדויות ח"ו ע' 75). וש"נ.

13) ראה גם תורת מנחם – התועדויות ח"ד ריש ע' 313. וש"נ.

שלא מתפעלים מההעלמות וההסתרים, ומוכרחים להמשיך באורח־חיים על־פי התורה, ובהנהגת המוסדות העוסקים בהפצת התורה והפצת יראת שמים; והחלטה זו כשלעצמה תהיה מספיקה כדי לבטל את ההעלם וההסתר, כך, שבנוגע לפועל ממש יהיה ליהודי כל המצטרך לו, הן בעניינים הפרטיים והן בעניינים הכלליים, שיוכל לנהלם על־פי רצונו של הקב"ה, כפי שגילה דברו על־ידי

את השיעור חומש עם פירוש רש"י, והן ביום השבת שבו קוראים את הפרשה כולה, ועל־ידי הכנה זו זוכים לימים טובים במשך כל השנה. וזהו גם מה שאמרו חז"ל²⁰ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", ואם הדברים אמורים בנוגע לשבת שקדושתה בידי שמים, "שבת מקדשא וקיימא"²¹, על אחת כמה וכמה בנוגע ליום־טוב, ש"ישראל אינהו דקדשינהו לזמני"²², שלכן

כאשר יש עניינים המונעים הרחבתו של מוסד שעוסק בהפצת התורה ויראת שמים – צריכים לידע שהעלם והסתר זה אינו אלא ניסיון בלבד

עבדיו הנביאים²⁴ והנשיאים לדורותיהם עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר בדורנו.

וכאשר הקב"ה רואה שיהודי מבקש זאת באמת, והיינו, שאין כוונתו לחסוך את עבודתו ויגיעתו, אלא רצונו שתהיה לו הצלחה יתירה בחיים הפרטיים ובעסקנות הציבורית – הרי כיוון שהקב"ה הוא עצם הטוב, וטבע הטוב להיטיב²⁵, הנה סוף־כל־סוף יפעל אצל הקב"ה עניין זה.

והיינו, שגם אם יש צורך בהעלם והסתר – הרי זה ימשך רק עד שהיהודי יפעל בעצמו התעוררות כוחות פנימיים וכוחות עצמיים, להחליט, אשר מבלי הבט על ההעלמות וההסתרים מנהל הוא חייו הפרטיים על־פי דרישת התורה, ומנהל את העניינים הציבוריים – אלה שבכוחו לפעול בהם – בהתרחבות ובהתפשטות היותר גדולה, בודעו שאין זה אלא ניסיון, ואין זה אלא העלם והסתר שאין בו ממש,

וכאשר רואים ש"הנחה" זו (שאין זה אלא ניסיון והעלם והסתר שאין בו ממש) היא אצלו באמת לאמתו, וראיה לדבר, שאינו מתחשב כלל בהעלם

אומרים "מקדש ישראל והזמנים", הרי בודאי שכדי שיהיה היום־טוב כדבעי, צריכה להיות הטרחה וההכנה לפני היום־טוב.

והרי עניין זה (שיש צורך בטירחה והכנה כו') הוא עניין כללי בכללות הבריאה – שרצונו של הקב"ה שכל ענייניו של יהודי לא יהיו באופן של "נהמא דכיסופא"²³, אלא שיזכה בהם על־ידי יגיעתו, אף־על־פי שגם ביגיעה עצמה יש לו סייעתא דשמיא.

ה. על־פי זה מובן שאין ליהודי להתרעם על כך שישנם עניינים שבאים אצלו דווקא לאחר יריבו יגיעה והסרת העלמות והסתרים כו' – בה בשעה שהקב"ה היה יכול ליתן פרנסה בהרחבה, הצלחה בעסקנות ציבורית ושפע ברכה במוסדות, באופן שלא יצטרכו להתייגע – כי, לולי היגיעה יהיה זה "נהמא דכיסופא".

– מה שצריכים לבקש מהקב"ה, הוא, שההעלמות וההסתרים יומשכו אך ורק במדה הדרושה לעורר את הכוחות הפנימיים ולהחליט

(20) ע"ז ג, סע"א.

(21) ביצה יז, א.

(22) ברכות מט, א. וראה פסחים קיז, ב.

(23) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, רע"ד. ובכ"מ.

(24) ע"פ עמוס ג, ז.

(25) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 334 בהערה (ד"ה מספרי הח"ן).

להרחיב את המוסד, או להשאירו על עמדו, או שיש צורך לצמצם ולקצר כו'.

ו"במדה שאדם מודד - בה מודדין לו"³⁰: כאשר מחשיב זאת לעניין של "בירור", ולכן מתחשב בו, וכשהמצב מחייב לקצר מחליט לקצר כו' - אזי נעשה לדבר שיש בו ממש, רחמנא-ליצלן; אבל כאשר מכיר את האמת לאמיתו, שאין זה מציאות של ממש, אלא רוצים לנסותו אם הוא מכיר את האמת,

ואכן מראה במעשה בפועל שיודע שההעלם וההסתר אין בו ממש, ולכן מתנהג כאילו רואה כבר את הנולד מאין ליש³¹, כאילו שיש לו עבור ההוצאה, הן בנוגע לעניינים הפרטיים, ליתן לבעלת-הבית עבור הוצאות הבית ממה שהרוויח באופן של שמירת שבת ויו"ט, וללא השגת גבול וכל שאר העניינים האסורים על-פי שולחן-ערוך (כנ"ל), והן בנוגע לעניינים הציבוריים, שרואה ומכיר שהתפתחותו של המוסד היא דבר הכרחי [דכיוון שהרבי הסכים לכך, הרי זה צריך להתפתח ולצמוח כמו כל דבר שבקדושה]³², ובמילא אינו מתפעל מכל העניינים הסותרים, ביודעו שאין בהם ממש -

אזי מודדין לו במדה זו, שבקרוב - ובלשון חז"ל³³: "תיכף לתלמידי חכמים ברכה" - יראה בפועל שאכן אין בהם ממש, וכל המצטרך לו נעשה "נולד" בפועל - אפילו אם יש צורך שיהיה נולד מאין ליש - שיוכל לנהל את ההוצאה הפרטית וההוצאה הציבורית בהרחבה ובהתפשטות לעילא ולעילא.

(מהתועדות י"ב תמוז ה'תשי"ד. 'תורת מנחם - התועדות' תשי"ד ח"ג (יב) עמ' 113-118, בלתי מוגה)

30) סוטה ח, ב ואילך.

31) ראה תניא פמ"ג.

32) ראה גם תורת מנחם - התועדות ח"ט ע' 125 ואילך.

33) ברכות מב, א.

וההסתר והניסיון, וממשיך לנהל את החיים הפרטיים והעניינים הציבוריים כאילו בטוח הוא שיש לו מן המוכן עבור ההוצאה הפרטית ועבור ההוצאה הציבורית, לא רק עבור יום זה, אלא גם למחר, ואפילו לשנה הבאה, שמזה מוכח שמכיר את האמת שאין זה אלא ניסיון בלבד - אזי מתבטל הניסיון וההעלם וההסתר מכל וכל.

ו. ועניין זה למדים מהיהודי הראשון, אברהם איבנו, שכאשר הלך למלא שליחות של הקב"ה, ונבראת מציאות כזו שהיתה נראית לו לנהר, ואף-על-פי-כן המשיך לילך "אל אחד ההרים אשר אומר אליך"²⁶, מבלי להתחשב כלל במציאותו של הנהר - אזי ראה מיד שלא נשאר מאומה ממציאותו של הנהר, היינו, שמלכתחילה לא היתה מציאות של נהר²⁷.

וככל העניינים הרי גם עניין זה הוא בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים"²⁸ - הוראה לכל בני-ישראל בחייהם הפרטיים, והוראה לכל העוסקים בצרכי ציבור בנוגע לעניינים הציבוריים:

כאשר ישנם עניינים המונעים מהרחבתו של מוסד שעוסק בהפצת התורה ויראת שמים ומקרב את לבם של בני-ישראל ובנות-ישראל לאביהם שבשמים - צריכים לידע שאין שום מציאות שיכולה להעלים ולהסתיר על זה באמת;

העלם והסתר זה אינו אלא ניסיון בלבד, כמו שכתוב²⁹ "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת" אם הוא מכיר את האמת שאין זה אלא ניסיון שאין בו ממש, או שחושב שזהו עניין של "בירור", ובמילא צריכים להתחשב בכך, ולהחליט אם אפשר

26) וירא כב, ב.

27) תנחומא וירא כב. וראה סה"מ מלוקט ח"א ריש ע' קפט ועוד.

28) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו. ועוד.

29) פ' ראה יג, ד.

"לאלתר" – עכשיו!

גילוי הפנימיות שבגלות בשבתות דווקא

בנוגע לעניין "בין המצרים" כבר דובר פעמים רבות, שלמרות שימים אלו קשורים בגלוי עם ירידה הכי גדולה, דברים בלתי רצויים שקרו אז, אולם הכוונה בירידה זו – צורך עלייה, בכדי להגיע למקום ודרגה גבוהים יותר משהיה מלכתחילה (לפני הירידה), כיתרון האור מן החושך אשר מתגלה עלידי אתהפכא חשוכא לנהורא, ועד לעלייה של גאולה האמיתית והשלימה, גאולה שאין אחריה גלות (למעלה מהמצב שהיה בבית ראשון ושני – קודם הירידה) – אשר באה כתוצאה מכך שההעלם והסתר (הגלות) מעורר התגברות בעבודה (מעשינו ועבודתנו) של יהודי (יותר מכפי שהיה קודם הירידה), אשר מביאה את הגאולה.

[...] אלא שלעת עתה הטוב בתכלית ההעלם וההסתר (ויתגלה לעתיד לבוא), כי הקב"ה רוצה שהגילוי של זה יבוא עלידי העבודה של בני ישראל (מעשינו ועבודתנו), לזכך את העולם ולעשותו ל"כלי" לקבל את הטוב הכי נעלה – שעלידי זה מתגלה הטוב של "בין המצרים" והגלות (עלידי שמכניסים בה את ה"אלף" של אלופו של עולם) – העלייה שלא בערך של הגאולה האמיתית והשלימה, שאין אחריה גלות (ושההעלם שלפני זה היה רק הכנה והכשרה לגאולה).

[...] העניין הנ"ל (גילוי פנימיות הטוב ב"בין המצרים") נמצא בגילוי (גם בזמן הזה) בשבתות ש"בין המצרים", כיוון שאז לא קיימים דיני אבלות וצער (כי אין עצב בה), ואדרבה – מצווה לענגו (בעונג אכילה ושתייה, בשר שמן ויין ישן). ו"ביום שמחתכם אלו השבתות". מוכן שאז נמצא בגלוי רק צד הטוב והעלייה שב"בין המצרים". ואדרבה: בשל היותה שבת ב"בין המצרים" (כשבימי החול ישנם הגבלות בשמחה כו') – ישנו אז (וצריך להיות) יותר עונג ושמחה (מאשר בשאר שבתות השנה), כיתרון האור מן החושך.

(שבת קודש פרשת פינחס, י"ט בתמוז ה'תשמ"ט. התוועדויות תשמ"ט, עמ' 49-47 – תרגום מאידיש)

ההכרזה "לאלתר לגאולה" עדיין בתוקפה

עיקר עבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו היא – לקרב ולמהר את הגאולה, כפי שהכריז ופרסם ב"קול קורא": "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" [...].

אמנם כאן באים אלו אשר "תואנה הם מבקשים", וטוענים: הכרזה זו – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" – היתה לפני כמה וכמה שנים, ואף על-פי-כן "עדיין לא בא", ואם-כן, פירוש "לאלתר לגאולה" אינו מוכרח להיות באופן שתיכף ומיד ממש!

ובכן, טענה זו היא טענתו של ה"מלך זקן וכסיל" וכל אלו שטוענים טענה זו – הם שלוחיו של ה"מלך זקן וכסיל" אשר מתלבש בדבריהם... ועל-אחת-כמה-וכמה כאשר הם טוענים זאת מתוך "געשמאָק", רחמנא-ליצלן – שאז, ה"חורבן" שב"עולם קטן זה האדם" הוא באופן חמור ביותר!

"לאלתר לגאולה" פירושו – תיכף ומיד ממש, ופשיטא, שזו היתה כוונתו של נשיא דורנו בהכריז בשעתו "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", אלא שבעוונותינו הרבים לא זכינו לכך...

ולכן, גם לאחר שעברה שנה שלמה מאז שהכריז נשיא דורנו "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" ועדיין לא בא – המשיך להכריז ולפרסם שצריך להיות "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", וכן המשיך והכריז לאחר שעברו כמה שנים, ובהדרגה – "לאלתר" ממש!

וכמו כן בימים אלו – מכריזים "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", "משיח נאו", תיכף ומיד ממש!

(שבת פרשת פינחס תשמ"ה, התוועדויות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2617, 2622)

'שערים' בספר חובת־הלבבות

בשורה של נושאים וענייני השקפה, ציטט הרבי וציין לדברי חובת
הלבבות • העולם כולו קומה אחת שלימה • לאהבת ויראת ה' ניתן
להגיע רק על ידי התבוננות • אך אלו לא ישכנו יחד עם אהבת ויראת
עולם הזה... • בספר גם תשובות לשאלות אמונה, אך האמונה למעלה
משכל • "תשובה" כראוי – רק כששב מעבירות בין אדם לחבירו •
ומהי הדרגה הגבוהה ב'מוחל על עלבונו'? • רשימה שנייה

פ"ב סיבה השביעית, וכן שם פרק ג' (הקדמה הא'
ענין השישי)) גם "למי שאינו ראוי" לחסד כו'.

לא לשם פרס

"קיום התורה ומצוות צריך להיות לא בשביל
השכר (...) ואם עשייתו בשביל קבלת הפרס,
נמצא עובד את עצמו ולא את הקב"ה" – כך נאמר
ברשימות הרבי שרשם בחודש טבת תש"א בניצא
אות ח. הספר לא היה תחת ידו ולכן ציין: (חובת
הלבבות).

למקור הדברים (רשימות חוברת קנ עמ' 17
הערה 48) ראה שער היחוד והמעשה פרק ה'
ובפירוש פת לחם, וטוב הלבנון.

קומה שלימה

"שכל חלקי העולם הם קומה אחת שלימה"
כך מביא הרבי ברשימות המנורה פרק נ' ומציין
בהערה וא"ו:

מורה נבוכים חלק א' פרק עב. חובת הלבבות
שער היחוד פ"ז. דרך אמונה ח"א פ"ט.

גדר הבטחון

מהו יסוד הוודאות לביטחון אמיתי בה' גם
אם ייתכן שיגרום החטא? – על כך מאריך הרבי
(בשתי שיחות מוגהות – כרך כו עמ' 97; כרך לו
עמ' 4; 6) בביאור מידת הביטחון, ומצטט משער
הביטחון פרק א' כלדהלן: "ועל דרך זה בפתחה
לשער הבטחון (ד"ה אך תועלת הבטחון) ש"מהות
הבטחון הוא מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לכו
סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו
בעניין אשר יבטח עליו" [הרבי מוסיף לציין: וראה
[ספר] 'כד הקמח' (להבחי) ערך בטחון "שלא
יתערב שום ספק בבטחונו כו"'].

ולמרות שהאדם צריך לקיים תורה ומצוות
"כדי שיהיה הבורא מסכים לו במה שהוא
בטוח עליו בו" (חובת־הלבבות שם פ"ג הקדמה
הרביעית) – זהו (מסביר הרבי בהערה 35) רק
כדי שהנהגתו עתה לא תסתור בטחונו בהשם, כי
לא יתכן לבטוח בה' וביחד עם זה להיות "ממרה
אותו" (כמבואר שם, וראה שם המשל מהנהגת בני
אדם), אבל יסוד וסיבת הביטחון בהשם הוא לפי
שחסדי השם הם על הכול, וזה כולל (שער הבטחון

בכל זאת כיון שנגע בזה יעיין בספר האמונות ודעות לר' סעדיה גאון. בשער היחוד [שב]ספר חובת הלבבות ובכמה מקומות. במענה הרבי משנת תשכ"א להרה"ח ר' דובער בוימגארטען אודות אחד שפסק מללמוד חסידות - צוטט בעבר במדור זה - נאמר:

יכול שילמוד נגלה ומוסר כל היום כולו עשירות שנים ולא ידע מאומה לפי שכלו שלו נדרש מרוממות הא"ל (ועיין הקדמת ספר חובת הלבבות) ובמילא לא יקיים רחמנא-ליצלן אף פעם כל מצוות הנ"ל... כך גם לעניין גענועים - אומר הרבי בש"פ בראשית תשי"ט (תורת מנחם כרך כד עמ' 184) שייך רק לעניין שמושג אצלו, ויסוד זה מהווה הכרח על לימוד פנימיות התורה - כמבואר בספרי חוקרי ישראל מימי הביניים שאי-אפשר להיות אהבה ויראה אלא רק לעניין שמושיג. מקור הדברים: חובת הלבבות שער אהבת ה' פרק ג'.

מים ואש יחד?

"ראה תניא פל"ח (ג, א). ושם: תפלה או שאר ברכה בלא כוונה הן כגוף בלא נשמה. וראה חובת הלבבות שער חשבון הנפש פ"ג ד"ה והתשיעי", כך מצוין בלקוטי שיחות (כרך לח עמ' 52 בהערה). ובאחת השיחות (לקוטי שיחות כרך ד' עמ' 1055 הע' 36) צויין למאמר "רחמנא ליבא בעי" - סנהדרין קוב, ושם הקב"ה. אבל כן הוא ברש"י שם. זוהר חלק ב' קס? [זוהר חלק ג' רפא, ב. יסוד מורא לראב"ע שער ז' ספר חסידים סימן תקץ. בהקדמת חובת הלבבות.

בשני מאמרים מוגהים (תורת מנחם ספר המאמרים מלוקט כרך ד' עמ' קמח הערה 22; שם עמ' קנב הערה 7) מצויין לעניין מעט אור דוחה הרבה מן החושך - תניא פרק יב (יז, א), חובת הלבבות שער יחוד המעשה פ"ה.

בשיחה מחג הסוכות תשי"ג (תורת מנחם כרך ז' עמ' 26) מזכיר הרבי בדבריו שמובא בחסידות (ספר המאמרים ה"ש"ת אופן כה) שכשם שלא ישכנו אש ומים בכלי אחד, כך לא ישכנו בלב אחד אהבת ה' ותענוגי עולם-הזהה. ובפורים תשכ"ד (שם כרך לט עמ' 145) ציטט

ב'חובת הלבבות' שם נאמר:

"כי אנחנו מוצאים אותו כי הוא צורך בקיומו ותקונו קצתו אל קצתו, ואין חלק ממנו נגמר אלא בחלק אחר כצורך קשקשי השריון וחלק המטה, ואברי גוף האדם, ושאר המחוברים קצת אל קצת בתקונם והשלמתם וכו".

ובליקוטי שיחות (כרך ז' עמ' 67) מביא הרבי בגוף השיחה את הנאמר ב'חובת הלבבות' (שער הבטחון פ"ג - קרוב לסופו) כי מבנה הגוף של כל בעל-חי נברא מותאם לצרכי גופו.

רק על ידי התבוננות

בשיחה מיוחדת בעלת אופי השקפתי והלכתי על חשיבות הראיה וההסתכלות בצורות קדושות - ומאידך, זהירות מיוחדת הנדרשת מהסתכלות בצורות בעלי-חיים טמאים (לקוטי שיחות כרך כה עמ' 309 ואילך), ציין הרבי את ההיתר להביט כדי לברך משנה בריות וכיוצא-בזה (שם עמ' 311 הערה 7).

והוסיף:

ולכאורה על-דרך-זה - להתבוננות במה רבו מעשיך גו'. ועיין תהלים קד ובמדרשים ומפרשים שם. בספרי גדולי ישראל הדנים בזה (חובת הלבבות שער היחוד פרק וא"ו ואילך. שער הבחינה פרק א' ואילך. ועוד)... כך כותב הרבי בשנת תשכ"ב (אגרות-קודש כרך כב עמ' לד):

מהנראה במוחש בנוגע שלשת העיקרים הראשונים דכמה-זכמה אין להם ידיעה בפירוש ותוכנם האמיתי. (עיין חובת הלבבות בתחלת שער היחוד ועוד ועוד) ובפרט על-פי המבואר בארוכה, באר היטב, בספרי ק' וחסידות.

ובח' תמוז תשכ"ב (שם עמ' רסט) כתב הרבי: אי אפשר לבוא לאהבה ויראה כ"אם על-ידי התבוננות מתאימה, וקל למבין, ועיין גם-כן הקדמה לספר 'חובת הלבבות'.

גם בשאלה "היש להוכיח על-פי שכל אחדות הבורא", אם כי הרבי אינו מרוצה מהשאלה ("אינו מובן מהו ההכרח דוקא על-פי שכל, בה בשעה שכל ישראל מאמינים בני מאמינים (שבת צו, א)", אך מצייין (אגרות-קודש כרך ח"י עמ' רמ):

המקור שצוין שם:
פלא יועץ (לר"א פאפו) ערך תוספת שבת.
וראה חובת הלבבות שער התשובה פ"ה, הובא
בראשית חכמה שער הקדושה ריש פרק טו. שע"ג,
א. תיח, ב. אור החיים פינחס כו, כג. וראה גם
לקוטי שיחות חלק א' עמ' 253. תורת מנחם -
התועדויות חלק ח' עמ' 139.

מדוע יש לעשות כלי?

לעניין הביטחון - אם צריך לעשות כלי, או די
בתפלה ובטחון לבד, נדרש הרבי כבר בשנת תש"ז
(לקוטי שיחות כרך טו עמ' 486-488), ובין השאר
עוסק בשאלה "כיון שהכלי מצד עצמו, לכאורה
אינו מעלה ואינו מוריד - מפני מה נצטוונו
בעשיית כלי".

הרבי מביא את המוסבר בחסידות שיש בכך
כוונה עמוקה שכן השפע היורד מלמעלה לעולם
העשיה ניתן על-ידי לבוש הטבעי דווקא, ולכן גם
האדם "אתם" (=ישראל) שהוא בדוגמא של מעלה
צריך גם-כן לעשות לבוש טבעי ועסק לפרנסה;
מקור העניין הוא ב'קונטרס ומעין' מאמר כה
באריכות, אך הרבי מוסיף:

וראה חובת הלבבות שער הבטחון פרק ג' -
הובא בדיבור המתחיל ולא זכר שר המשקים עזר"ת
- באופן אחר.

"חובת-הלבבות בטחון ד'" מצוין בהערת הרבי
(לקוטי שיחות כרך יז עמ' 190 הערה *77) בעניין
המאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם-הבא.

אף אומות העולם מודים במציאות הבורא.
אך אצלם אין זה עניין של אמונה אלא עניין
המוכרח מצד השכל. כאשר מתבוננים במציאות
העולם, ומצד הכלל הרי אין דבר העושה את
עצמו, מגיעים להכרה שישנו מי שברא ומנהיג
את העולם - תוכן זה מבואר בלקוטי שיחות (כרך
א' עמ' 239) ומצויין שם כמקור "בארוכה בכל זה
ראה 'חובת הלבבות' שער היחוד פרק ה".

"ועיין בהקדמת המתרגם ספר חובת הלבבות,
שהתרגום מלשון ללשון דורש ג' תנאים: ידיעת
הלשון שמעתיקים [=מתרגמים] ממנו, ידיעת
הלשון שמעתיקים אליה, והבנת ענין הנעתק. -
ג' עניינים אלו (בנוגע תרגומו של משה מלשון

הרבי במדויק ש"כאשר לא יתחברו בכלי אחד
המים והאש, כן לא תתחבר בלב המאמין אהבת
העולם-הזה ואהבת ה' ואהבת העולם-הבא" (וכן
בי"ב תמוז תשכ"ד - שם כרך מ' עמ' 229; יום ב'
דחג הסוכות תשכ"ה - שם כרך מ"א עמ' 85, אלא
שהרבי הזכיר "וכמו שכתב הבחיי").

ובלקוטי שיחות (כרך יט פרשת תצא, עמ' 218)
הובא בגוף השיחה ציטטה מ'חובת הלבבות':
"מן הנמנע ממנו שתתישב אהבת הבורא בלבנו
עם התישב אהבת העולם בנו".
והמקור: שער אהבת ה' בתחילתו.

רבי - לא בגלל שאלות

בהזדמנות מסוימת (ש"פ שמיני תשכ"ו - תורת
מנחם כרך מז עמ' 376) התייחס הרבי לאלו
הטוענים לשם מה צריך "רבי"?...! הטוען כך
סבור: כאשר יש לי שאלה בהלכה - ביכולתי לעיין
בעצמי בגמרא, שולחן-ערוך עם באר היטב וכו'
ואם המדובר הוא בנושא עבודת ה', יראת-שמים
וכו' ביכולתי לעיין בחובת הלבבות ועוד ריבוי
ספרים, כך שלא חסר לו "רבי".

בדבריו שולל זאת הרבי ומסביר על פי מאמר
חז"ל (סוכה פזב), כי כשאין רבי, לא יכול להיות
אצלו שכינה!...

מאיךך כאשר הכריז הרבי ("ב תמוז תשד"מ -
התועדויות תשד"מ, כרך ד' עמ' 2177), כי "דת
ישראל היא הדת האמיתית" המשיך ואמר, כי לגבי
כל השאלות - ישנם תשובות ברורות בעשרות
ספרים כמו כוזרי, מורה נבוכים, חובת הלבבות,
ועוד, המבארות שמלכתחילה אין מקום לשאלות
כלל!

וראה ג' מכתב ד' ניסן תשט"ו (לקוטי שיחות
כרך טז עמ' 546):

וכמבואר בארוכה על-דבר-זה בחובת הלבבות,
בכוזרי וכו', וראה גם-כן ספר החקירה לאדמו"ר
הצמח צדק.

"כדאיתא בספרי מוסר והובא בחסידות שיש
להזהר מאה שערים בחלק הרשות, כדי שלא
ליכשל אפילו שער אחד בחלק האיסור" נאמר
בשיחת י"ד שבט תשט"ו (תורת מנחם כרך יג עמ'
240).

ב'חובת הלבבות' (שער התשובה פרק ה') נאמר שגם חרטה ווידוי יחד עם עזיבת החטא (וקבלה על להבא הינם מגדרי התשובה; ובתור "תנאי גדרי התשובה" נמנו שם (פרק ה) עשרים עניינים. ובהערה 34 (שם עמ' 198) נאמר: ולהעיר אשר בחובת הלבבות ומאירי שם הזכירו בקשת מחילה ב"גדרי ("תנאי") התשובה". ומעניין לעניין:

"מוחל על עלבוננו" ייתכן אף בדרג גבוהה יותר בביטול, כאשר האדם מלכתחילה לא חש עצמו נפגע - כך מזכיר הרבי (לקוטי שיחות שם עמ' 402) - ומציין (בהערה 7):

ראה פירוש המשניות להרמב"ם אבות פרק ד' משנה ד'. חובת הלבבות שער יחוד המעשה פרק ה'. צוואת הריב"ש סימן ב'.

בהזדמנות (לקוטי שיחות כרך ז"ך עמ' 213) מצטט הרבי את לשון ספר החינוך מצוה שסד לעניין הוידוי בפה:

"לפי שבהודאת העון בפה תתגלה מחשבת החוטא ודעתו שהוא מאמין באמת כי גלוי וידוע לפני האל ברוך הוא כל מעשהו כו". והרבי מציין (בהערה 31): "וראה חובת הלבבות שער הבחירה פרק ה'".

הקודש לשבעים (לשון): לשון הקודש יש האמיתי, שבעים לשון - יש הנברא, עניין הנעתק (תורה) - אין המחברם" - כך מבאר הרבי בלקוטי שיחות כרך ג' (עמ' 862-863 הערה 52).

תשובה בין אדם לחבירו ולמקום

"להעיר מחובת הלבבות שער התשובה פ"ז קרוב לסופו, דמשמע שבאם לא שב מהעבירות שבין אדם לחבירו גם תשובתו על העבירות שלו שבין אדם למקום אינה מועילה כל כך. וראה לקוטי שיחות (חלק י"ז עמ' 177 הערה 40, וראה שם בפנים עמ' 180). ושם נסמן" כך כותב הרבי ב'לקוטי שיחות' כרך כח עמ' 146. ועוד מעניין התשובה:

אמנם, אף ש"מצות התשובה... היא עזיבת החטא בלבד" מכל-מקום מצינו בספרי מוסר ריבוי "תנאים" למצות התשובה שרק אז היא תשובה שלימה, כך מתבטא הרבי בלקוטי שיחות (כרך טל' עמ' 87). ובהערה 26 שם מציין:

ראה חובת הלבבות שער התשובה פרק ד' וריש פרק ה' ("גדרי התשובה", "תנאי גדרי תשובה"). ובכרך י"ז עמ' 197 נאמר:

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

פרשת פינחס

פרשת פינחס

הרבי מהר"ש אמר פעם בילדותו, בדרך הצחות: הפרשיות חוקת ובלק מחוברות לפעמים, וכמותן הפרשיות מטות ומסעי; ואילו פרשת פינחס אינה מחוברת לא לבלק ולא למטות. זאת משום שפינחס 'דוקרני'...

(מפי השמועה)

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (כה, יג)

פינחס שלא ברצון חכמים... בקשו לנדותו, אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (ירושלמי סנהדרין ספ"ט)

פינחס העמיד בסכנה לא רק את גופו (שכן בני שבט שמעון היו עלולים להרגו) אלא אף את נשמתו (שהרי החכמים ביקשו לנדותו), ובלבד שתוסר חמתו של הקב"ה מעל ישראל ותיפסק המגפה. כיוצא בזה אנו מוצאים אצל הבעל-שם-טוב ותלמידיו, שלא אחת הפקירו את העולם הבא שלהם למען טובתו של יהודי שני.

(לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 320)

תחת אשר קינא לאלוקיו (כה, יג)

פינחס קינא לכוח האלוקי שבני-ישראל ניצלו לרעה כאשר נהו אחרי בנות מואב. מבואר בחסידות שכוח ההולדה הוא בעצם כוח אלוקי (בהיותו כעין כוח הבריאה יש מאין, שהוא בחיק הבורא בלבד), אלא שיכולת אלוקית זו ניתנה אף לבשר ודם.

(לקוטי שיחות כרך ת, עמ' 153)

ויכפר על בני-ישראל (כה, יג)

שעד עתה לא זו, אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים (ספרי)

מה נשתנה חטא פעור משאר חטאי בני-ישראל, שהוא זקוק לכפרה תמידית? אלא המשמעות הפנימית של חטא פעור היא החשבת תענוגי העולם ועשייתם עיקר, ומידה זו מצויה בקרבנו תמיד.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1327)

ובני קורח לא מתו (כו, יא)

בכל דור ודור קיימים יורשיו של קורח וממשיכי דרכו.

(ספר השיחות תש"א, עמ' 138)

הלכות ומנהגי חב"ד

שיעור תהילים: היום אומרים גם את השיעור של יום ל' בחודש.

את מטבעות הצדקה (שנותנים לקופות בבית-הכנסת קודם או אחרי התפילות) מחלקים בערב-ראש-חודש למטרות הצדקה שבעבורן נועדו². במנחה אין אומרים תחנון.

יום שישי

א' במנחם-אב – ראש חודש

ערבית: לפני שמונה עשרה אין מכריזים 'עלה ויבוא', אבל טופחים על השולחן, להזכיר לציבור לומר זאת.

שחרית: חצי הלל, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. קריאת התורה. חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון. הש"ץ מסיים 'ובא לציון' לעצמו, ולא בקול רם. אומרים 'הללו' ומכניסים את ספר-התורה לארון הקודש. חולצים תפילין דרש"י³, ומניחים תפילין דרבינו-תם. קריאת-שמע (ואין כופלין 'ה' אלוקים אמת'). שש זכירות. חולצים תפילין דרבינו-תם. הש"ץ אומר (ולפחות מסיים בקול) איזה מזמור, חצי קדיש. תפילת מוסף.

ביום זה יש להוסיף במיוחד בתורה, תפילה וצדקה⁴, והצדקה – הוצאת שתי סעודות, ומה טוב – שלוש סעודות. מי שלא הספיק להחליט על-דבר קיום הוראה זו ושל לימוד ענייני 'בית הבחירה' לפני בין-המצרים, עליו להחליט זאת בהקדם,

(2) ספר המנהגים עמ' 77.

(3) המתפלל בביהכ"נ שאינם מניחין תפילין דר"ת, וממהר להניחם כדי להספיק תפילת מוסף עם הציבור, ייזהר שלא יחלוץ התפילין בפני הספר-תורה (ש"ע אדה"ז ס"ו ס"ח) אלא יסתלק לצדדין, או יחלצם מתחת הטלית גדול (משנ"ב שם ס"ק נח). ואם עובר לחדר שני יעשה זאת אחרי גמר ה'קדושה דסדרא' (תרגום הפסוק "ברוך כבוד ה' ממקומו". ש"ע הב"י סי' קלב ס"ב).

(4) יתר על הנהוג בכל ערב-ראש חודש (המנהג, ב'התועודות' תשמ"ו ח"ג ס"ע 593).

שבת קודש פרשת פינחס¹

כ"ד בתמוז – מברכים החודש מנחם-אב

השכם בבוקר – אמירת כל ספר תהילים בצייבור. אחר-כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.

הפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיהו א, א – ב, ג), הנדפסת בחומשים בסוף פרשת מטות.

המודל: יום חמישי, שעה 3, 39 דקות ו-7 חלקים.

מברכים החודש: ראש-חודש מנחם-אב, ביום השישי.

אין אומרים 'אב הרחמים'.

התועודות בבית הכנסת.

מנחה: אבות פרק א'.

יום חמישי

כ"ט בתמוז, ערב ראש-חודש

(1) ברוב המקורות הישנים (כמו: סה"מ תרס"ט, עת"ר, אעת"ר, עטר"ת, המשך תרס"ו, המשך תער"ב, סה"מ תרפ"ז, תש"ב, היום יום, לקוטי שיחות א"ד. וראה גם ח"י"ג עמ' 256 הע' 1. חכ"ג עמ' 397 בגוף המכתב) – 'פנחס' חסר יו"ד. במענה משנת תשכ"ב (אג"ק חכ"א עמ' עח) לשאלת הנמען מדוע כתב הרבי את שמו חסר, הביא הרבי את דברי מהרש"ל, "דרובן כותבין חסר", והוסיף: "כנראה הכוונה במקום שאינו נוגע לדין. וכן הוא בש"ס בשמות דרבי פנחס בן יאיר וכיו"ב". לראשונה מופיע 'פינחס' מלא בלקוטי שיחות ח"י"ג עמ' 93, ושם בהערה 1 ציין הרבי מקורות לזה. להלן הערה מחלק ח"י עמ' 318: (4) מלא – ראה בית שמואל הל' גיטין, שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה בעניין פינחס מלא בזוהר חלק ג (נוב, ריגב, רכא, רלוב) מנחת שיריש פרשתנו...".

בשיחת ש"פ בלק תשט"ז סכ"ד (תורת מנחם ח"ז עמ' 97) הסביר הרבי, שהעניין ד'מלא' הוא על-דרך מה שכתוב "אלה תולדות פרץ" תולדות מלא, ששייך למשיח, שאז יהיה באופן כפי ש'עולם על מילואו נברא", עיי"ט. ואולי זו הסיבה שהרבי (החל מהשיחה דח"י"ג הנ"ל) דייק לכתוב תמיד בשיחותיו באופן זה. וראה גם תורת מנחם ח"א עמ' 144.

ותשעה באב, ערב תשעה באב, ותשעה באב¹⁵. וגם בשבתות – באופן המותר עלידי אכילה ושתיה וכיצא בזה, בנוסף על נתינת הצדקה בערב שבת קודש כנהוג בהוספה עבור השבת¹⁶. מובן, שההוספה בתורה בעניין שהזמן גרמא, צריכה להיות גם אצל הילדים [והילדות] הנמצאים במחנות הקיץ¹⁷.

”תשעת הימים”¹⁸:

משנכנס אב ממעטין בשמחה ובמשא ומתן של שמחה. ואסור לקנות בגדים ומנעלים חדשים או לתת לאומן לעשות לו, ואפילו אין משתמשים בהם עד לאחר תשעה באב. ואסור לכבס בגדים (חוץ מבגדי קטנים) אפילו להניחם לאחר תשעה באב. וכתונת לשבת מותר לכבס רק עלידי גוי, ואסור ללבוש בגדים מכובסים שלא לבשם עדיין (אלא לכבוד שבת קודש). [ולכן נוהגים ללבוש לפני ראש־חודש לזמן־מה את כל הבגדים המכובסים שעומדים ללבוש במשך תשעת הימים¹⁹]. בעלי הברית: המוהל, הסנדק, והוריהבן, מותרים ללבוש לבנים ובגדי שבת.

ואסור לרחוץ את כל הגוף לתענוג אפילו בצונן, ולרפואה ולצורך מצווה [וכן המצטער מפני החום והזיעה²⁰] – מותר. הטובל בכל ערב שבת²¹ מותר לטבול ולרחוץ ראשו, פניו, ידיו

ויפה שעה אחת קודם⁵. ומובן אשר אלה שלא עשו בפועל ככל הפעולות דלעיל בזמן – כדאי להשלימן גם לאחר מכן⁶.

”מובן בפשטות, שכל הנ”ל שייך גם לנשי ובנות ישראל”⁷.

”בית הבחירה”⁸:

בימי ‘בין המצרים’ גופא יש להוסיף ב’משפט’ (לימוד התורה, לכל לראש – בהלכה למעשה מדיני ימים אלו⁸, וכן [בכל יום, ועל־אחת־כמה וזכמה בשבתות, שעניינן ‘הקדמת רפואה’⁹] במיוחד בענייני התורה העוסקים בגאולה¹⁰ ובבניין בית המקדש, ולכל לראש – הפרקים בספר יחזקאל מ’ מג המדברים בעניין בית המקדש השלישי, משנה – מסכתות מידות ותמיד¹¹ והלכות בית הבחירה¹² להרמב”ם) ו’צדקה’ יותר מהנתינה הרגילה לפני התפילה¹³ [ותוספת מיוחדת בכל מעבר מתקופה לתקופה בימים אלו גופא: עד ראש־חודש מנחם־אב, מראש־חודש מנחם־אב¹⁴, השבוע שחל בו

(5) על־פי פסק־דין שו”ע או”ח סי’ תקע”א ס”ג.

(6) מתוך: פתח־דבר להלכות בית הבחירה להרמב”ם עם חידושים וביאורים של הרבי (הוצאת קה”ת, מוצש”ק מברכים מנ”א, תשמ”ו, ברוקלין נ.י.).

(7) לקוטי־שיחות כרך כד עמ’ 266. ולהעיר שנשים חייבות לסייע במצוות בניין ביהמ”ק (הל’ בית הבחירה פ”א ה”ב), ושהערה זו שייכת להוספות שהורה הרבי בכל העניינים מ”ז בתמוז ואילך.

(8) “לדעת את המעשה אשר יעשו, כל זמן שמישיח צדקנו עדיין לא בא” – עפ”י ‘התוועדיות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 78, 91 (מוגה), 108.

בלקוטי־שיחות כרך כד עמ’ 265 מזכיר גם את לימוד ספר הזוהר, והסברתו בתורת החסידות. כן מזכיר שם אודות הוספה גם בקו

התפילה – בעבודתה באיות, וכן באמירת תהילים – עכ”פ מזמור אחד נוסף בכל יום. ומעורר ע”ז גם בכרך כח עמ’ 286 הע’ 60, וש”נ.

(9) ספר־השיחות תש”נ ח”ב עמ’ 578.

(10) ספר־השיחות תשמ”ט ח”ב עמ’ 606.

(11) ספר־השיחות תש”נ ח”ב עמ’ 579 והערה 186. וב’התוועדיות’ תשמ”ט ח”ד עמ’ 38 הלשון “ומקצת במסכת תמיד”.

(12) ופעם אחת מצאנו שהורה הרבי ללמוד בנוסף לכך גם “הלכות הקורבנות” (שיחת מוצש”ק פ’ דברים תשל”ט, הנחת הת’ בלתי מוגה סכ”ו וסס”א).

(13) לקוטי־שיחות חכ”ג ס”ע 265. ובפרט בצדקת מקדש מעט – בתל”נ ובתי־מדרש (ישיבות וכו’), לקו”ש כח עמ’ 287. וראה

סה”ש תנש”א ח”ב עמ’ 733.

(14) ב’התוועדיות’ תשמ”ו ח”ד עמ’ 187 מבואר, שהל’ בית הבחירה נחלקו לשמונה פרקים, כדי ללומדם שמונה ימים “עד ערב ת”ב לפני חצות”, עיי”ש. מאידך, בסה”ש תנש”א (מוגה) ח”ב עמ’ 691 הערה 87, מפורש שיש ללמוד שיעור בהל’ בית הבחירה גם ביום תשעה באב (נדחה) בעצמו: “באופן המותר, כמובן, לאחר חצות

היום, או להשלים במוצאי היום”. ולכן לא נכנס העניין בפנים.

(15) ‘התוועדיות’ תש”נ ח”ד עמ’ 102.

(16) ‘התוועדיות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 96 הערה 127.

(17) ‘התוועדיות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 50. וכנראה ה”ה לסיימם’ המובאים אח”כ.

(18) לוח כולל־חב”ד.

(19) כף־החיים ס’ תקנא ס”ק צא. ולמעשה נוהרים בזה בחולצות ומכנסיים, שמלות וחצאיות, אך לא בלבנים וגרביים. [מי שלא הספיק: יניחם לזמן־מה על הרצפה להוריד הבגד מניקיונו, ואח”כ רשאי ללבשם. כן ניתן ללבוש בש”ק בתנאי שיהנה מזה בש”ק עצמה, אחד בלילה ואחד בבוקר ואחד בצהרים וכדומה].

(20) שו”ת אגרות־משה אה”ע ח”ד סי’ פד אות ד, נטעי־גבריאל הל’ בין המצרים ח”א פמ”ב ס”ד. וראה גשר־החיים ח”א ס”ע רכ, המתיר בזה באבילות דיחיד אפילו בסבון ובמים חמים (וע’ נטעי־גבריאל הל’ אבילות ח”א פרק קה ס”ג). מאידך בכף־החיים ס’ תקנ”ד סוף ס”ק מט כתב בעניינו, שאם יכול להעביר זאת בצונן לא ירחץ בחמין.

(21) וכן הטובל בכל יום, לעניין הטבילה בלבד. שלחן מנחם או”ח ח”ג סו”ס רסו.

ורגליו²² לשבת.

אסור לאכול בשר ולשתות יין (מלבד בשבת ובסעודת מצווה).

אין נכנסים לדירה חדשה בתשעת הימים. פעם ענה הרבי: טוב לדחות לאחר ט"ו באב²³, ופעם אחרת הורה: "באם אפשר... בחודש אלול הוא חודש הרחמים"²⁴.

עצת הרבי בדבר טיפול רפואי: באם אפשר – יש לדחותו לאחרי יום התשיעי באב. וכל עכבה לטובה. ובאם הרופא ידחק בדווקא את השעה, יש לעשות זאת קודם שבת חזון²⁵.

סיומים²⁶:

"המנהג לערוך 'סיומים'²⁷ למסכתות הש"ס בכל יום מ'תשעת-הימים'²⁸, מראש-חודש [ומה טוב גם לפני זה²⁹] עד תשעה באב, וגם בערב תשעה באב ובתשעה באב – באופן המותר על-פי שולחן-ערוך [ובמקום המתאים – גם עם סעודה

22 ולמעשה רוצים כל הגוף, במים חמים ובסבון. וכן הורה הרה"ג והמשפיע ר' חיים-שאלו ברוך ע"ה. (וצ"ע מהמובא בליקוטי-סיפורים להרב פרלוב ע"ה מהדורה ראשונה עמ' קכב). וראה בכ"ז בס' 'מנהג ישראל תורה' סי' תקנ"א ס"ק יא.
23 אגרות-קודש כרך ט עמ' רכח.
24 שם כרך יט עמ' שצ.
25 שם עמ' שעו.

26 עיקר הדברים – מוגה, מסה"ש תנש"א ח"ב עמ' 708 ועוד, ומסה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 564, ומשיחות-קודש תש"מ עמ' 672 – שיחת ש"פ מטות ומסעי תש"מ, בלתי מוגה. ושולבו הוראות מכ"מ כמצוין בהערות.

27 אף שיש דעות שניתן לעשות סיום על פרק, או על מסכת שלמה במשניות, מוטב לערוך סיום על מסכת בגמרא, 'סיום' עם כל הפרטים, לכל הדעות, כמו מסכת תמיד ('התועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 86. וראה גם 'התועדויות' תש"נ ח"א עמ' 97).

30 ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 733.
31 "להעיר גם מהפתגם הידוע [בשם הרה"צ ממונקאטש] בפירוש דברי חז"ל: "משנכנס אב ממעטין בשמחה" – ש'ממעטין' העניינים הבלתי-רצויים דתשעת-הימים 'בשמחה', על-ידי ההוספה בשמחה, באופן המותר על-פי שולחן-ערוך, כמובן".
32 אע"פ שביארציט שחל בשבת (התועדויות תשד"מ ח"ב עמ' 872) שלל הרבי עריכת 'סיום', כיוון שמנהג זה עלול להתפרש כנתינת מקום לעניין של תענית.
33 "ולדוגמא: מסכת תמיד (מסכת הכי קטנה, שמונה דפים בלבד, שיכולים ללמדה ולסיימה במשך זמן קצר) שסיימה "השיר שהיו הלויים אומרים במקדש", וכן הסיום ד"כל בניך לימודי ה" – בארבעת המסכתות: ברכות, נזיר, יבמות, כריתות – ראשי-יתבות "בניך".

28 "אפילו כשאין אוכלים סעודת בשר אחר-כך. להעיר מהנהגת אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לעשות סיומים בתשעת-הימים אף שלא היה סועד אחר-כך בבשר יין – ספר-המנהגים עמ' 46" (לקו"ש חכ"ג עמ' 223, ובכ"מ).

29 'התועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 74.

והתועדויות³⁰].

"ומהטעמים בדבר – כיוון שבימים אלו מחפשים את כל האופנים המותרים כיצד להוסיף בעניינים טובים ושמחים, ועל-ידי-זה לגלות את הטוב-הפנימי שבירידה הקשורה עם ימים אלו³¹, החל מ"פיקודי ה' ישירים משמחי לב" – עושיך שמחה לגמרה של תורה.

"ומפני טעם זה³² כדאי לערוך סיום גם ביום השבת שב'תשעת הימים'.

"ומה טוב – 'ברוב עם הדרת מלך', לשתף עוד כמה וכמה מישראל (מצד אהבת-ישראל ואחדות-ישראל) בשמחה, גם אם רובם לא סיימו בעצמם המסכת. ולהוסיף, שכדאי ונכון לערוך 'סיומים' על מסכתות כאלה שסיימן בעניינים שקל לאומרם ולהסבירם במהירות לכל אחד ואחד מישראל, אפילו פשוט שבפשוטים³³, שב'סיומים' אלו יכולים לשתף גם יהודי שפוגשים ברחוב, ובמצעע עסקיו – כשחוזרים לפניו על הסיום, או אף שאומרים לו המאמר דסיום המסכת מבלי לספר לו שזהו 'סיום', שהרי 'זכין לאדם שלא בפניו'.

[מי שיכול – יסיים בעצמו; אם לאו – ישתתף לפחות במעמד 'סיום' של אחרים; ומה טוב שיהיה במעמד עשרה מישראל; וכדי לזכות גם את מי שמשום-מה לא השתתף במעמד סיום כלשהו, ובלאו-הכי אוכל מאכלים המותרים רק בסעודת מצווה – יש להשמיע עבורו את הסיום ברדיו וכו', ולקשר אותו לפחות בצורה כזאת לשמחה-של-מצווה³⁴. כמו-כן יש לשתף בזה יהודי שפוגשים ברחוב, על-ידי שיאמרו לו המאמר דסיום, אף

30 ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 733.

31 "להעיר גם מהפתגם הידוע [בשם הרה"צ ממונקאטש] בפירוש דברי חז"ל: "משנכנס אב ממעטין בשמחה" – ש'ממעטין' העניינים הבלתי-רצויים דתשעת-הימים 'בשמחה', על-ידי ההוספה בשמחה, באופן המותר על-פי שולחן-ערוך, כמובן".

32 אע"פ שביארציט שחל בשבת (התועדויות תשד"מ ח"ב עמ' 872) שלל הרבי עריכת 'סיום', כיוון שמנהג זה עלול להתפרש כנתינת מקום לעניין של תענית.

33 "ולדוגמא: מסכת תמיד (מסכת הכי קטנה, שמונה דפים בלבד, שיכולים ללמדה ולסיימה במשך זמן קצר) שסיימה "השיר שהיו הלויים אומרים במקדש", וכן הסיום ד"כל בניך לימודי ה" – בארבעת המסכתות: ברכות, נזיר, יבמות, כריתות – ראשי-יתבות "בניך".

34 שיחות-קודש תש"מ ח"ג עמ' 672.

* לסיים כל סיום בהצעה-התעוררות על דבר (להוסיף ב)נתינות לצדקה.

* לחתום כל סיום בתיבות (עניין) דאהבת-ישראל⁴².

"ובוודאי יפרסמו ויזרזו על דבר קיום הוראות אלה בכל מקום ומקום, בכל קצווי תבל"⁴³.

"וגם כאשר יבוא משיח צדקנו קודם תשעת הימים, יעשו את ה'סיומים', ויזכו להתחיל ולסיים ספרים אחרים בתורתו של משיח"⁴⁴.

* בעניין סעודת בר-מצווה של נער שנכנס לעול המצוות ביום ח' במנחם-אב, השיב הרבי: "יש לברר אם יש מנהג במקום בכגון-דא, ובאם לאו - יש לעשותה בזמנה, זאת אומרת ליל ח' מנחם-אב", ואם אי-אפשר - יש לעשותה התועדות קטנה במשך היום (כגון אחרי תפילת שחרית, כנהוג), והתועדות גדולה אחרי תשעה באב בהקדם האפשרי"⁴⁵.

מבלי לספר לו שזהו 'סיום'³⁵].

"בקשר ל'סיומים', יש להשתדל במיוחד בעריכתם [כאמור - גם בשבתות] "ברוב עם הדרת מלך", לאחד רבים מישראל בהשמחה לגמרה של תורה, "אנשים ונשים (בנפרד כמובן) וטף"³⁶, כולל גם הקטנים (לא רק קטנים בידיעות, אלא גם קטנים בשנים) שעדיין אינם שייכים להבנה והשגה, על-דרך ובדוגמת הסיום דערב-פסח, שמנהג ישראל להביא גם בכורים הקטנים³⁷. "וכן יש לעורר [במיוחד בסיומים, על אהבת ישראל³⁸ ו] על-דבר ההוספה בלימוד התורה בכלל ובנתינת הצדקה, על-פי מה שנאמר: 'ציון במשפט (=תורה) תיפדה, ושביה בצדקה"³⁹. וכשבאים לעורר על נתינת צדקה - יש להביא בפועל קופת צדקה, שאז תיכף ומיד נותנים צדקה בפועל⁴⁰. וגם ביום השבת-קודש - באופן המותר, באכילה ושתייה, וצדקה רוחנית⁴¹.

"למסור לאנ"ש" המתעסקים בהסיומים:

(42) מענה שנדפס בס' מאוצר המלך ח"א עמ' 283.
 (43) ספר-השיחות תש"ח"ב עמ' 580.
 (44) משיחת ש"פ מטות, מבה"ח מנ"א תשמ"א, בסופה.
 (45) אגרות-קודש חלק טו עמ' רנו. וכן במקרה נוסף שלא ניתן לעשות סעודה במוצאי היום, באג"ק חי"ז עמ' פז, כשחל במוצש"ק ליל ער"ה, מבאר שהסעודה צ"ל מיד ברגע הראשון שנכנס למצוות. מאידך בחי"א עמ' שמ כשחל בעיר"כ מציע להתחיל בחצי יום הראשון (והכוונה כנראה ביום) ולהמשיך במוצאי יוה"כ"פ, אך ייתכן ששם לא התאפשר לקיים הסעודה בליל עיר"כ. אבל בדרך כלל, מנהגנו מובא בספר-המנהגים עמ' 75 מלקוטי-דיבורים (ח"ב דף רסח,א), שאחרי שחרית חוזר הבר-מצוה מאמר ומכבדים ב'לקח' ומשקה, ובערב (מוצאי היום) עושים את הסעודה (כפי שנהג אדמו"ר הזקן). ראה אג"ק חכ"ב עמ' כג. חכ"ג עמ' לד.

(35) 'התועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 96.
 (36) 'התועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 108.
 (37) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 719. ולמרות האמור שם "במיוחד בשנה זו" אין נראה שזו הוראת שעה, עיי"ש.
 (38) 'התועדות' תשמ"ג ח"ד עמ' 1849.
 (39) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 708. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 564.
 (40) 'התועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 123.
 (41) (כמו נתינת עצה טובה ועאכ"כ לימוד תורה - 'התועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 376 בקשר לשבת שלפני ר"ה) סה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 565 והערה 127. בשיחה הנ"ל נוסף גם: קבלת החלטה טובה שתיכף לאחר השבת יתן לצדקה ממש (פירוש לעצמו, ויתנה בפועל לעני או לגבאי בבוקר). ובסה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 222 (שבת ט"ו בשבט) - שילחו גם כמה לתת.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש